

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

Bank Melli Iran Bakı filialının Rəhbərliyinə

Maliyyə hesabatları üzrə auditor hesabatı

Biz Bank Melli İran Bakı filialının ("Bank") 31 dekabr 2015-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyətinə dair hesabatı, həmin tarixdə tamamlanan il üzrə məcmu gəlirlər, səhmdar kapitalında dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesablardan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Hazırkı maliyyə hesabatların Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və eləcə də saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sisteminə görə Rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit yoxlamasına əsasən bu maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdən ibarətdir. Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparmışıq. Həmin standartların tələbinə görə, biz etik tələblərə əməl etməli və auditi elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyıq ki, maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmamasına kifayət qədər əmin olaq.

Audit yoxlamasına maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair auditor sübutu əldə etmək üçün prosedurların yerinə yetirilməsi daxildir. Seçilmiş proseduralar auditorların mülahizəsindən, eləcə də fərqləndirici və ya səhvlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisəsinin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir.

Biz hesab edirik ki, bu şərti audit rəyini bildirməyə əsas verən kifayət qədər və uyğun auditor sübutu əldə etmişik.

Şərti rəy üçün əsaslar

Bankın rezident banklarda yerləşdirilmiş müxbir hesablar və qısamüddətli depozitlər üzrə ehtimal olunan zərəri BMHS prinsiplərinə əsasən kifayət qədər olmamışdır. Əgər bu depozitlər üzrə ehtimal olunan zərər BMHS-ə əsasən düzgün hesablanmış olsaydı, 12,598,174 AZN məbləğində əlavə zərər üzrə ehtiyat yaradılmış olardı.

Rəy

Bizim fikrimizcə, yuxarıda izah edilən hallar istisna olmaqla, əlavə edilən maliyyə hesabatları bütün mühüm aspektlər baxımından Bankın 31 dekabr 2015-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, onun fəaliyyətinin nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq həmin tarixdə başa çatan il üçün düzgün əks etdirir.

İzahedici Qeydlər

Biz sizin diqqətinizi əlavə olunmuş maliyyə hesabatlarında 11 sayılı Qeydə cəlb etmək istərdik. Uçot reqistrində qalıq dəyəri AZN 9,295,964 olan Bankın binası Bakı Şəhər İcra Hakiminin qərarı ilə sökülmüşdür. Üstündən bir ildən çox müddət keçməsinə baxmayaraq, Bank və Dövlət orqanı hələ də zərərin kompensasiyası ilə bağlı razılığa gələ bilməmişdirlər. Bank rəhbərliyi güman edir ki, zərərlə bağlı Bankın iddiası məhkəmə tərəfindən təmin olunacaqdır.

Biz rəyimizdən bu məsələ ilə bağlı imtina etmirik.

Bakı, Azərbaycan Respublikası

31 mart 2016-cı il

Bank Melli İran Bakı Filialı
Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	25,721,933	20,636,475
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	8	45,939,941	25,055,261
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9	10,235,220	5,689,869
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	10	5,419,218	8,995,116
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	10	-	2,504,676
Binalar və avadanlıqlar	11	3,795,027	13,214,877
Qeyri-maddi aktivlər	11	33,493	21,425
Digər aktivlər	12	9,720,597	467,141
CƏMI AKTİVLƏR		100,865,429	76,584,840
ÖHDƏLİKLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	13	46,917,755	24,595,798
Müştəri hesabları	14	2,708,850	1,293,936
Təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi	21	33,034	42,157
Digər öhdəliklər	15	30,046	28,643
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR		49,689,685	25,960,534
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	16	51,433,671	51,433,671
Binalar üzrə yenidənqiymətləndirmə ehtiyatı		22,770	30,477
Yığılmış zərər		(280,697)	(839,842)
CƏMI KAPİTAL		51,175,744	50,624,306
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		100,865,429	76,584,840

İdarə heyəti adından:

Najafimarganmaskan Asghar Khalil
Filial Müdiri Müavini

31 mart 2016-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Rəhimli Elxan Rəşad oğlu
Baş Mühasib

31 mart 2016-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Bank Melli İran Bakı Filialı
Məcmu Gəlirlər haqqında Hesabat
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2014-cü il tarixində tamamlanan il üzrə
Faiz gəlirləri	17	3,053,755	2,004,549
Faiz xərcləri	17	(25,462)	(8,153)
Xalis faiz gəlirləri		3,028,293	1,996,396
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın geri qaytarılması/(dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat), xalis		(4,778,421)	(350,204)
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		(1,750,128)	1,646,192
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir - zərər çıxılmaqla	18	3,736,227	(24,195)
Haqq və komissiya gəlirləri	19	110,104	159,321
Haqq və komissiya xərcləri	19	(14,251)	(37,353)
Ticarət üçün qiymətli kağızlar üzrə realizasiya olunmuş zərər		(16,587)	(3,547)
Əmlak, tikili və avadanlıqların silinməsindən zərər		687	(300)
Digər gəlirlər		761	93
Əməliyyat gəliri		2,066,813	1,740,211
Əməliyyat xərci	20	(1,526,123)	(1,638,243)
Vergidən əvvəlki mənfəət		540,690	101,968
Mənfəət vergisi gəliri/(xərci)	21	7,715	(41,412)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		548,405	60,556
Əmlakın yenidənqiymətləndirilməsi üzrə gəlir		1,625	36,492
Digər məcmu gəlir komponentləri üzrə mənfəət vergisi gəliri/(xərci)		1,408	(7,298)
İL üzrə digər məcmu gəlirlər		3,033	29,194
İL ÜZRƏ CƏMI MƏCMU GƏLİRLƏR		551,438	89,750

İdarə heyəti adından:

Najafimarganmaskan Asghar Khalil
Filial Müdiri Müavini

31 mart 2016-cı il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Rəhimli Elxan Rəşad oğlu
Baş Mühasib

31 mart 2016-cı il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Bank Melli İran Bakı Filialı
Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Səhmdar kapital	Yığılmış zərər	Digər ehtiyatlar	Cəmi kapital
01 yanvar 2014-cü il tarixinə qalıq	22,408,701	(902,598)	3,483	21,509,586
İl üzrə xalis mənfəət	-	60,556	-	60,556
İl üzrə digər məcmu gəlirlər	-	-	29,194	29,194
İl üzrə cəmi məcmu gəlirlər	-	60,556	29,194	89,750
Səhmdar kapitlının artırılması	29,024,970	-	-	29,024,970
Yenidən qiymətləndimə üzrə ehtiyata köçürmə	-	2,200	(2,200)	-
31 dekabr 2014-cü il tarixinə qalıq	51,433,671	(839,842)	30,477	50,624,306
İl üzrə xalis mənfəət	-	548,405	-	548,405
Digər məcmu gəlirlər	-	(198)	3,231	3,033
İl üzrə cəmi məcmu gəlirlər	-	548,207	3,231	551,438
Yenidən qiymətləndimə üzrə ehtiyata köçürmə	-	10,938	(10,938)	-
31 dekabr 2015-ci il tarixinə qalıq	51,433,671	(280,697)	22,770	51,175,744

İdarə heyəti adından:

Najafimarganmaskan Asghar Khalil
Filial Müdiri Müavini

31 mart 2016-cı il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Rəhimli Elxan Rəşad oğlu
Baş Mühəsib

31 mart 2016-cı il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Bank Melli İran Bakı Filialı
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2014-cü il tarixində tamamlanan il üzrə
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət/(zərər)		540,690	101,968
Düzəlişlər:			
Ehtimal edilən zərərlər üçün ehtiyat xərcləri		4,512,518	310,429
Amortizasiya və köhnəlmə xərcləri		177,062	217,097
Əmlak, tikili və avadanlıqların silinməsindən zərər		(687)	300
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə kurs fərqlərindən mənfəət		(3,727,590)	(15,139)
Aktiv və passivlərdə dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		1,501,993	614,655
Əməliyyat aktivlərində (artımlar)/azalışlar:			
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər		(8,861,897)	(220,433)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		(4,875,621)	(969,184)
Ticarət üçün qiymətli kağızlar		3,575,899	(8,995,116)
İnvestisiya qiymətli kağızları		2,504,676	(2,504,676)
Digər aktivlər		(203,507)	112,399
Əməliyyat öhdəliklərində artımlar/(azalışlar):			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər		79,151	(21,643,818)
Müştəri hesabları		191,791	(1,492,610)
Digər öhdəliklər		(2,116)	(17,614)
Vergi tutulmalardan əvvəl daxil olan pul vəsaitləri:		(6,089,631)	(35,116,397)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		-	(10,645)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		(6,089,631)	(35,127,042)
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTİNİN HƏRƏKƏTİ			
Bina və avadanlıqların alınması		(39,602)	(3,522)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(28,000)	(1,711)
Torpaq, tikili və avadanlıqların satışından daxilolmalar		4,671	-
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə olunan pul vəsaitləri		(62,931)	(5,233)
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL			
Səhmdar kapitalında artım		-	29,024,970
Maliyyələşdirmə fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		-	29,024,970
Xarici valyuta kurslarındakı dəy. pul və pul vəs. ekviv. təsiri		11,238,020	(960,806)
XALIS PUL VƏ PUL EKVİVALENTLƏRİ ARTIMLARI / (AZALMALARI)		5,085,458	(7,068,111)
PUL VƏ PUL EKVİVALENTLƏRİ, hesabat ilinin əvvəlinə	7	20,636,475	27,704,586
PUL VƏ PUL EKVİVALENTLƏRİ, hesabat ilinin sonunda	7	25,721,933	20,636,475

İdarə heyəti adından:

Najafimarganmaskan Asghar Khalil
Filial Müdiri Müavini

Rəhimli Elxan Rəşad oğlu
Baş Mühasib

31 mart 2016-cı il

31 mart 2016-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Bakı, Azərbaycan Respublikası

1 Giriş

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş Bank Melli İran Bakı Filialı ("Bank") üçün tərtib edilmişdir. Bankın əsas işgüzar fəaliyyəti kommersiya və pərakəndə bank əməliyyatlarından ibarətdir.

Əsas fəaliyyət növləri. Bankın əsas fəaliyyəti fiziki və hüquqi şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən nəzarət altında və ona verilmiş 124 nömrəli ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

31 dekabr 2015-ci il üzrə aşağıdakı səhmdarlar Bankın buraxılmış səhmlərinə sahib olmuşlar:

Səhmdarlar	Ölkə	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
		%	%
"Bank Melli İran"	İran İslam Respublikası	100	100

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Nobel prospekti 23, AZ 1025,

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Əməliyyat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə ("AZN") əks olunmuşdur. Azərbaycan Manatı Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

2 Bankın Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər mövcuddur. Vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi ölkədə fəaliyyət göstərən şirkətlərin üzləşdiyi hadisələrlə bağlı müxtəlif izahatlara və əlavələrə məruz qalır.

Hazırda maliyyə bazarlarında mövcud qeyri-müəyyənlik və dəyişkənlik, o cümlədən Şərqi Ukrayna və Orta Şərqdə mövcud şərait, regiondakı bir sıra ölkələrin valyutalarının devalvasiyası və dünya bazarında neft qiymətlərindəki azalma kimi amillər ölkənin maliyyə və korporativ sahələrinə mənfi təsir göstərə bilər. Bankın rəhbərliyi ölkə iqtisadiyyatına təsir göstərə biləcək bu cür bütün amilləri və müvafiq olaraq bu amillərin Bankın gələcək maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini əvvəlcədən proqnozlaşdırma bilmir. Lakin rəhbərlik hesab edir ki, Bankın fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün bütün zəruri tədbirləri həyata keçirir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri. Hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot prinsipləri başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda, bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirildiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Bank qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər. Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirməlidir.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir.

Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəliklərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqədardır. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin uçotu. Mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə göstərilən ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə alətləri əvvəlcə ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin uçot zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin uçot zamanı yaranan gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları ("müntəzəm" alış və satışlar), Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda qeydə alınır.

İlkin uçotdan sonra maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metoduna əsasən amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Maliyyə aktivlərinin uçotdan silinməsi. Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərini uçotdan silir: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda.

Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivini satış üzrə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Overnayt depozitlər istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası yerləşdirmələr digər banklardan alınacaq vəsaitlərə daxil edilir. Məhdudlaşdırılmış məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar. ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar maya dəyərində qeydə alınmaqla, Bankın gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulmayan məcburi ehtiyat depozitlərini əks etdirir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtlə Bank tərəfindən müxbir banklara avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman, Bankın derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan və sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtlə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə, Bank tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman Bankın həmin debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivləri Bank üzrə gələcək pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya vaxtına təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ilə üzrə mənfəət və zərəre aid edilir.

Ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivləri (əhəmiyyətindən asılı olmayaraq) ilə əlaqədar dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair Bankda obyektiv dəlil olmadıqda, həmin aktiv analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri Banka aid edilir və dəyərsizləşməyə görə birlikdə qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Bankın nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçmiş statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi və bunun Bankın borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfə dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analoji kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qeydə alınır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər Bank üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Dəyərsizləşməyə qarşı məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri bankdakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcmində dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilir.

Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində uçota alınan dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxılırsa və ya bu şərtlər borcalanın və yaxud borcverənin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyərsizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) silmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesabında qeydə alınır.

Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərini hesablanması girovun əldə edilməsi və satılması xərcləri çıxılmaqla, girov nəticəsində yaranan bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə bərpa edilir.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir.

Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər. Bank akkreditivlər və maliyyə zamanətləri daxil olmaqla, kreditlərlə bağlı öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Maliyyə zamanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zamanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınır. Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Bankın xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilmir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərinə daxil edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı və (ii) hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

Binalar və avadanlıqlar. Binalar, yığılmış amortizasiyanı və lazım olduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə və ya aşağıda göstəriləni kimi yenidən qiymətləndirilmiş dəyərdə qeydə alınır.

Binalar və avadanlıqların bütün digər növləri yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə zərəri çıxmaqla (əgər varsa), ilkin dəyərdə qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Binalar və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Binalar və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, onlar binalar və avadanlıqların istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərən daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma dəyərsizləşmə məbləğinin kapitalda göstərilən əvvəlki ilin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından artıq olan həcmdə mənfəət və zərərə aid edilir. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyərin və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərlər bərpa edilir.

Satışdan yaranan gəlir və zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilir.

Amortizasiya. Əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yəni əsas vəsaitlərin aşağıda göstərilən təxmini faydalı xidmət müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərin ilkin dəyərini qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

Binalar	2%;
Kompüter və rabitə avadanlıqları	20%;
Mebel, qurğular və sair	20%;
Nəqliyyat vasitələri	15%;
Digər aktivlər	20%.

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Bankın həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Bank aktivini onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Bankın qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir.

Əldə edilmiş proqram təminatı lisenziyaları həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Bank tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı xidmət müddəti (10 il) ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müxbir banklar tərəfindən Banka nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə daxil edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısındakı qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınır.

Müddətli borc öhdəlikləri. Müddətli borc öhdəliklərinə rezident və qeyri-rezident bankların və maliyyə institutları tərəfindən sabit ödəmə müddəti və sabit və ya dəyişkən faiz dərəcələri ilə verilmiş kreditlər və depozitlər daxildir. Müddətli borc öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş qanunvericiliyinə uyğun olaraq göstərilmişdir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə digər məcmu gəlirlərdə və ya kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, mənfəət və zərərdə qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərəri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Gəlir və xərclərin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zamanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qeydə alınan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılması ilə bağlı şübhə yarandıqda, onlar dəyərsizləşmə məbləğinin müəyyən edilməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında faiz gəlirlərini əks etdirməklə bərpə dəyərində qədər azaldılır.

Bütün digər komissiya gəlirləri, digər gəlirlər və digər xərclər adətən göstərməli olan ümumi xidmətlərdə faktiki göstərilmiş xidmətlərin payı kimi müəyyən edilmiş konkret əqdin tamamlanma dərəcəsindən asılı olaraq hesablama metodu ilə qeydə alınır.

Xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi. Bankın funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın bütün müəssisələrinin funksional valyutası və Bankın hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və öhdəliklər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyuta ilə əməliyyatların həyata keçirilməsi və ilin sonuna ARMB-nin rəsmi valyuta məzənnəsi ilə xarici valyutada ifadə olunan monetar aktiv və öhdəliklərin hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərərə aid edilir. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərində təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə qüvvədə olan valyuta məzənnələri:

1 USD = 1.5594 AZN (31 dekabr 2014-cü il: 1 USD = 0.7844 AZN)

1 EUR = 1.7046 AZN (31 dekabr 2014-cü il: 1 EUR = 0.9522 AZN)

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivini realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

Səhm üzrə mənfəət. İmtiyazlı səhmlər geri qaytarılan deyil və kapitalda iştirak hüququ verən səhmlər kimi nəzərdən keçirilir. Səhm üzrə gəlir Bankın sahibkarlarına aid olan mənfəət və ya zərərin hesabat ili ərzində dövrüyyədə olan kapitalda iştirak hüququ verən səhmlərin orta miqdarına bölünməsi ilə müəyyən olunur.

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

Bank, növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə zərər. Bank müntəzəm olaraq kredit portfelləri üzrə dəyərsizləşmənin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məcmu gəlirlər haqqında hesabatda əks etdirilməsini müəyyən edərkən, Bank kredit portfelində konkret bir kreditin dəyərində azalmanın müşahidə edilməsindən əvvəl kredit portfeli üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətində ölçülə bilən azalmanı əks etdirən nəzərə çarpan əlamətlərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür. Bu göstəricilərə, Bankdakı borcalanların ödəniş statusunda və ya Bankdakı aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar ölkə səviyyəsində və ya yerli iqtisadi şərtlərdə mənfi dəyişikliyin olduğunu əks etdirən müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir.

Rəhbərlik gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması üçün istifadə edilən kredit portfelindəki aktivlər ilə analoji kredit riskinə və dəyərsizləşmə üzrə obyektiv əlamətlərə malik aktivlər ilə əlaqədar əvvəlki ilin zərərləri haqqında məlumata əsaslanan təxminlər tətbiq edir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı BMS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat 27 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə məruz qalır.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

Aşağıdakı yeni standart və izahlar 1 yanvar 2015-ci il tarixindən başlayaraq Bank üçün effektiv hesab edilir:

BMS 19-a düzəlişlər, Müəyyən edilmiş müavinat planları: İşçilərə ödəmələr. BMS 19-a düzəlişlər işçilərdən və ya üçüncü tərəflərdən xidmətlə bağlı tutulan ödəmələrin uçotunun aparılması zamanı bu ödəmələrin xidmət dövrləri ilə necə əlaqələndirilməsi tələblərini aydınlaşdırır. Bu düzəlişlərdə müəyyənləşdirilir ki, xidmət ilinin sayından asılı olmayaraq ödəmə məbləğləri aidiyyəti xidmətin göstərildiyi dövrdə (belə tələb olmasa belə) xidmət dəyərində azalma kimi tanınsın, nəinki bu ödəmələr aidiyyəti xidmət dövrləri üzrə bərabər şəkildə bölüşdürülsün. Bu düzəliş 1 yanvar 2015-ci il tarixində və ya bundan sonrakı tarixlərdə başlanan illik dövrlər üçün tətbiq edilir, lakin düzəlişin daha erkən tətbiqinə (1 iyul 2014-cü il) icazə verilir.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

Bu düzəliş Bank üçün uyğun deyil, çünki Bankın heç bir müəssisəsi işçilərin və ya üçüncü tərəflərin ödəmələrinə əsaslanan müəyyən edilmiş müavinətlər planına malik deyildir.

2010-2012-ci illərdə MHBS-lərə İllik Təkmilləşdirmələr

Aşağıdakı düzəlişlər 1 fevral 2015-ci il tarixində və ya bundan sonrakı tarixlərdə başlanan illik dövrlər üçün effektiv hesab edilir, lakin daha erkən tətbiqə icazə verilir (1 iyul 2014-cü il):

BMHS 2-yə düzəlişlər, Pay alətləri əsasında ödəmə. Bu təkmilləşdirmə prospektiv olaraq tətbiq edilir və hüququn verilməsi şəraiti, fəaliyyət şəraiti və xidmət şəraitinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı müxtəlif məsələləri açıqlayır. Açıqlamalar Bankın əvvəlki dövrlərdə hüququn verilməsi şəraiti, fəaliyyət şəraiti və xidmət şəraitini müəyyən etməsinə uyğundur. Bundan əlavə, Bank 2014-cü ilin ikinci yarısı və 2015-ci ildə hər hansı mükafat təqdim etməmişdir. Buna görə də, bu düzəlişlər Bankın maliyyə hesabatlarına və ya mühasibat siyasətinə təsir göstərmir.

BMHS 3, Müəssisələrin Birləşməsi. Bu düzəliş prospektiv olaraq tətbiq edilir və açıqlayır ki, müəssisələrin birləşməsindən yaranan və öhdəlik (aktiv) kimi təsnifləşdirilən bütün şərti ödəniş sövdələşmələri BMS 39-un şərtlərinə uyğun gəlib-gəlməməsindən asılı olmayaraq sonralar mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyərdə qiymətləndirilməlidir. Bu düzəliş Bankın mühasibat siyasətinə təsir göstərmir.

BMHS 8, Əməliyyat Seqmentləri. Bu düzəlişlər retrospektiv qaydada tətbiq edilir və aşağıdakıları açıqlayır:

- Müəssisə BMHS 8-in 12-ci abzasında qeyd edilmiş aqreqasiya kriteriyasının tətbiq edilməsində rəhbərlik tərəfindən irəli sürülmüş mülahizələri açıqlamalıdır. Buraya aqreqasiya edilmiş əməliyyat seqmentlərinin qısa təsviri və seqmentlərin 'oxşar' olub-olmadığını qiymətləndirmək üçün istifadə edilmiş iqtisadi xüsusiyyətləri (məsələn: satışlar və ümumi marjalar) daxildir.
- Seqment öhdəliklərinin açıqlanmasının tələbləri kimi, seqment aktivlərinin cəmi aktivlərlə üzləndirilməsinin açıqlanması yalnız üzləşdirmə haqqında baş əməliyyat qərar vericisinə hesabat təqdim edildiyi halda tələb edilir.

Bu düzəliş Bankın mühasibat siyasətinə təsir göstərmir.

BMS 16, Torpaq, Tikili və Avadanlıq və BMS 38 Qeyri-maddi Aktivlər. Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilir və BMS 16 və BMS 38-ə düzəlişlər torpaq, tikili və avadanlıq obyektləri və qeyri-maddi aktivlər yenidən qiymətləndirildikdə yığılmış köhnəlmə/amortizasiya ilə bağlı uçotdakı uyğunsuzluqları aradan qaldırır. Düzəliş edilmiş standartlar ümumi balans dəyərinin aktivin balans dəyərinin yenidənqiymətləndirmə məbləğinə uyğun şəkildə düzəliş edilməsinə və yığılmış köhnəlmə/amortizasiyanın ümumi balans dəyəri ilə yığılmış dəyərsizləşmə zərərələrini nəzərə aldıqdan sonra yaranan balans dəyəri arasındakı fərqdən ibarət olduğuna aydınlıq gətirir. Bu düzəlişin Bankın tərəfindən cari dövr ərzində qeyd edilmiş yenidən qiymətləndirmə düzəlişlərinə heç bir təsiri olmamışdır.

BMS 24, Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatların Açıqlanması. Bu düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilir və idarəedici müəssisə (əsas idarəedici personal xidmətləri təqdim edən müəssisə) əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların açıqlamalarının obyektidir. Bundan əlavə, idarəedici müəssisənin xidmətindən istifadə edən müəssisənin idarəetmə xidmətləri üzrə çəkilməmiş xərcləri açıqlaması tələb edilir. Bu düzəliş Bank üçün uyğun deyildir, çünki o digər müəssisələrdən idarəetmə xidmətləri almır.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

2011-2013-cü illərdə MHBS-lərə İllik Təkmilləşdirmələr

Aşağıdakı düzəlişlər 1 yanvar 2015-ci il tarixində və ya bundan sonrakı tarixlərdə başlanan illik dövrlər üçün effektiv hesab edilir, lakin daha erkən tətbiqə icazə verilir (1 iyul 2014-cü il):

BMHS 3, Müəssisələrin Birləşməsi. Bu düzəliş prospektiv olaraq tətbiq edilir və BMHS 3-ün tərkibində aşağıdakı istisnaları açıqlayır:

- Nəinki birgə müəssisələr, ümumilikdə birgə təşkilatlar, BMHS 3-ün əhatə sahəsindən kənardadır.
- Bu istisna yalnız birgə təşkilatın özünün maliyyə hesabatlarına tətbiq edilir.

Bank birgə təşkilat olmadığı üçün bu düzəliş Bank üçün uyğun deyil.

BMHS 13, Ədalətli Dəyərin Qiymətləndirilməsi. Bu düzəliş prospektiv qaydada tətbiq edilir və açıqlayır ki, BMHS 13-dəki portfel istisnası nəinki maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinə, həmçinin BMS 39-un əhatə etdiyi digər müqavilələrə də tətbiq edilə bilər. Bank BMHS 13-dəki portfel istisnasını tətbiq etmir.

BMS 40, İnvestisiya Mülkiyyəti. BMS 40-dakı köməkçi xidmətlərin təsviri investisiya mülkiyyəti və mülkiyyətçi tərəfindən istifadə edilən əmlakı (məsələn: torpaq, tikili və avadanlıq) fərqləndirir. Bu düzəliş prospektiv qaydada tətbiq edilir və açıqlayır ki, BMS 40-dakı köməkçi xidmətlərin təsviri deyil, məhz BMHS 3 əməliyyatın aktiv alışı yoxsa müəssisələrin birləşməsi olmasını müəyyənləşdirmək üçün istifadə edilir. Bu düzəliş Bankın mühasibat siyasətinə təsir göstərmir.

6 Yeni Uçot Qaydaları

Bankın 1 yanvar 2015-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və Bank tərəfindən əvvəllər qəbul edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc edilmişdir.

BMHS 9, “Maliyyə Alətləri (2014)” BMHS 9 standartının son versiyası 2013-cü ilin 19 noyabr ayında dərc edilmişdir və BMHS 9 (2009), BMHS 9 (2010) və BMHS 9 (2013) standartlarını əvəz edir. Tətbiq edilmək üçün seçilmiş yanaşmadan asılı olaraq, bu keçid müxtəlif tələblər üzrə ilkin tətbiqin bir və ya birdən çox tarixini özünə daxil edə bilər. Adətən bu standart 1 yanvar 2018-ci il tarixində və bu tarixdən sonra qüvvəyə minir.

Bu standartda aşağıdakı sahələr üzrə tələblər daxildir:

- **Təsnifləşdirmə və Ölçülmə.** Maliyyə aktivləri tərkibində saxlandığı və onların müqavilə ilə müəyyən edilmiş pul axını xarakteristikasının aid edildiyi biznes modelə əsasən təsnifləşdirilir. Bu, müəyyən borc alətləri üçün “digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyər” kateqoriyasını təqdim edir. BMS 39 standartına əsasən maliyyə öhdəlikləri eyni şəkildə təsnifləşdirilir, buna baxmayaraq, müəssisənin öz kredit riskinin ölçülməsində tətbiq edilən tələblərdə fərqlər var.
- **Dəyərsizləşmə.** Bu, maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsinin ölçülməsi üçün “gözlənilən kredit itkisi” modelini təqdim edir, beləliklə, kredit hadisəsinin kredit itkisi tanındıqdan əvvəl baş verməsi artıq vacib deyil.
- **Hec hesabları.** Hecləşdirilmiş maliyyə və qeyri-maliyyə riski baş verdikdə müəssisələrin risklərin idarə edilməsi fəaliyyətini həyata keçirməsi ilə sıx əlaqəli olan yeni hec hesabı modelini təqdim edir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

- **Silinmə.** Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin silinməsi üzrə tələblər BMS 39 standartından götürülmüşdür.

BMHS 14, Tənzimləyici Təxirə Salınmış Hesablar. BMHS 14 30 yanvar 2014-cü il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2016-cı il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədə olacaqdır. Bu standart Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisəyə həm ilkin tətbiq zamanı, həm də sonrakı maliyyə hesabatları zamanı əvvəlki Mühəsibat Uçotunun Ümumi Qəbul Edilmiş Standartlarına uyğun olaraq “tənzimləyici təxirə salınmış hesab qalıqları”nı bəzi məhdud dəyişiklərlə tanınmasını davam etdirməyə icazə verir.

BMHS 14 Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarını artıq tətbiq etmiş müəssisələr tərəfindən tətbiq edilə bilməz.

BMHS 15, Müştərilərlə Müqavilələrdən Gəlirlər. BMHS 15 28 may 2014-cü il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2018-ci il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədə olacaqdır.

Bu standart müştərilərlə bütün müqavilələrə tətbiq edilməli beş-addımlı modeli təqdim edir. Modeldəki beş addım aşağıdakı kimidir:

- Müştəri ilə müqaviləni müəyyən etmək;
- Müqavilədə fəaliyyət öhdəliyini müəyyən etmək;
- Əməliyyat qiymətini müəyyən etmək;
- Əməliyyat qiymətini müqavilədəki fəaliyyət öhdəlikləri üzrə bölüşdürmək;
- Müəssisə fəaliyyət öhdəliyini ödədikdə gəlirlərin tanınması.

BMHS 16, İcarə Xərcləri. BMHS 16 2016-cı ilin yanvar ayında dərc edilmişdir və BMHS üzrə hesabat təqdimatçısının icarə xərclərini necə tanımasını, qiymətləndirməsini, təqdim etməsini və açıqlamasını aydınlaşdırır. Standart icarə müddəti 12 ay və daha az olduğu hallar, yaxud icarəyə götürülən aktivin dəyərinin az olduğu hallar istisna edilməklə, icarəyə götürənin bütün icarələr üçün aktiv və öhdəlikləri tanımasını tələb edən vahid mühəsibatlıq modelini təqdim edir. İcarəyə verən icarə xərclərini əməliyyat, yaxud maliyyə icarəsi kimi təsnifləşdirməyə davam edir, belə ki, BMHS 16-nın yanaşması icarəyə verən üçün özündən əvvəlki BMS 17 standartına nisbətən əsasən dəyişməmişdir. Bu standart 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonrakı tarixlərdə başlanan illik dövrlər üçün effektiv olacaqdır.

Yuxarıda başqa cür göstərilmədiyi hallarda, hazırkı yeni standartlar və şərtlər Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməyəcəkdir.

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Nağd pul	1,055,069	854,582
ARMB-dəki qalıqlar	11,070,658	12,500,168
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnəyət depozitlər:		
- Azərbaycan Respublikasında	4,217,627	1,885,541
- Digər ölkələrdə	9,973,802	5,725,505
Çıxılın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(595,223)	(329,321)
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	25,721,933	20,636,475

31 dekabr 2015-ci il və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərinə Bankın Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankındakı pul vəsaitlərinin qalıqlarına müvafiq olaraq 14,028 AZN və 36,565 AZN məbləğində məcburi ehtiyat depozitləri daxildir.

Digər banklardakı müxbir hesabların tərkibində göstərilmiş 457,889 AZN məbləği Debutbank ASC-də yerləşdirilmiş müxbir hesabları ifadə edir ki, bu məbləğ üzrə Bank 100% dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat ayırmışdır.

Bundan əlavə digər banklardakı müxbir hesablara Texnikabank ASC-də yerləşdirilmiş 9,692 AZN və Atrabank ASC-də yerləşdirilmiş 1,843,907 AZN müxbir hesab qalıqları da daxildir. "Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr" adlı qeyd 28-də qeyd edildiyi kimi, Texnikabank ASC və Atrabank ASC-nin lisenziyaları ARMB tərəfindən 2016-cı ildə ləğv edilmişdir. Bu banklarda yerləşdirilmiş müxbir hesablar üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat 18,536 AZN təşkil edir ki, bu da ümumi məbləğin yalnız 1 faizindən ibarətdir.

31 dekabr 2015-ci il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Nağd pul	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnəyət depozitlər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Nağd pul	1,055,069	-	-	1,055,069
-Azərbaycan Respublikasında	-	11,070,658	3,722,142	14,792,800
-Digər ölkələrdə	-	-	9,874,064	9,874,064
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	1,055,069	11,070,658	13,596,206	25,721,933
Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri	1,055,069	11,070,658	13,596,206	25,721,933

31 dekabr 2014-cü il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri (davamı)

	Nağd pul	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnəy depozitlər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Nağd pul	854,582	-	-	854,582
-Azərbaycan Respublikasında	-	12,500,168	1,556,220	14,056,388
-Digər ölkələrdə	-	-	5,725,505	5,725,505
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	854,582	12,500,168	7,281,725	20,636,475
Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri	854,582	12,500,168	7,281,725	20,636,475

8 Banklardan və Digər Maliyyə Təşkilatlarından Alınacaq Vəsaitlər

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Rezident banklarda qısamüddətli depozitlər	47,394,050	26,404,931
Çıxışın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(1,454,109)	(1,349,670)
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	45,939,941	25,055,261

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin 31 dekabr 2015-ci və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərinə balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin təxmini ədalətli dəyəri 45,939,941 AZN (2014: 25,055,261 AZN) olmuşdur.

2015-ci ildə Bank Texnikabank ASC-də 5,000,000 AZN ümumi məbləğində illik 7.0% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün iki depozit yerləşdirmişdir. Sonra bu depozitlərin müddəti daha 6 aylıq müddətə uzadılmışdır.

2015-ci ildə Bank Texnikabank ASC-də 1,000,000 AZN məbləğində illik 5.0% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün depozit yerləşdirmişdir.

2015-ci ildə Bank Texnikabank ASC-də 5,000,000 AZN ümumi məbləğində illik 5.5% faiz dərəcəsi ilə 1 aylıq dövr üçün iki depozit yerləşdirmişdir. Bu depozitlərin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə qalıq məbləği olmamışdır.

2015-ci ildə Bank Atrabank ASC-də 2,000,000 AZN ümumi məbləğində illik 6.0% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün depozit yerləşdirmişdir. Sonra bu depozitlərin müddəti daha 6 aylıq müddətə uzadılmışdır.

2014-cü ildə Bank Texnikabank ASC-də 5,000,000 AZN ümumi məbləğində illik 5.5% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün iki depozit yerləşdirmişdir. Sonralar, 2015-ci ildə bu depozitlərin müddəti daha 6 aylıq müddətə uzadılmışdır və bu depozitlərin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə qalıq məbləği olmamışdır.

2014-cü ildə Bank Atrabank ASC-də 1,000,000 AZN məbləğində illik 6% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün depozit yerləşdirmişdir. Sonralar, 2015-ci ildə bu depozitin müddəti daha 6 aylıq müddətə uzadılmışdır və bu depozitin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə qalıq məbləği olmamışdır.

8 Banklardan və Digər Maliyyə Təşkilatlarından Alınacaq Vəsaitlər (davamı)

“Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr” adlı qeyd 28-də qeyd edildiyi kimi, Texnikabank ASC və Atrabank ASC-nin lisenziyaları ARMB tərəfindən 2016-cı ildə ləğv edilmişdir. Bu banklarda yerləşdirilmiş depozitlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat 80,333 AZN təşkil edir ki, bu da ümumi alınacaq məbləğin yalnız 1 faizindən ibarətdir. Yuxarıda adları çəkilən banklar göstərilən əmanətləri geri ödəmək imkanında olmadığı halda, Bank mühüm dəyərsizləşmə zərəri ilə üzləşə bilər.

2015-ci ildə yerləşdirilmiş digər depozitlər:

Bank Nikoyl Bank ASC-də 300,000 AZN məbləğində illik 7.0% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün depozit yerləşdirmişdir.

Bank Zaminbank ASC-də 2,000,000 EUR ümumi məbləğində illik 5.0% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün iki depozit yerləşdirmişdir.

Bank Bank Melli İran Dubay Baş filialında 7,346,000 AED məbləğində illik 0.65% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün depozit yerləşdirmişdir.

Bank Muğanbank ASC-də 9,000,000 AZN ümumi məbləğində illik 5.0% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün doqquz depozit yerləşdirmişdir. Sonra bu depozitlərin müddəti daha 6 aylıq müddətə uzadılmışdır.

Keçmiş illərdə yerləşdirilmiş digər depozitlər:

Bank Zaminbank ASC-də 4,000,000 AZN məbləğində illik 5.5% faiz dərəcəsi ilə 6 aylıq dövr üçün depozit yerləşdirmişdir. Sonra bu depozitin müddəti daha 6 aylıq müddətə uzadılmışdır.

Bank, bank lisenziyası Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən geri alınmış Birlikbank ASC-də 12,500,000 USD ümumi məbləğində depozitlər yerləşdirmişdir. Bu məbləğ Bank Melli İran Baş Ofisi tərəfindən Bankda yerləşdirilmiş depozitlərlə təmin edildiyindən 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bank bu depozitlərin dəyərsizləşməsi üzrə heç bir ehtiyat ayırmaları yaratmamışdır. Bank Melli İran Baş Ofisinin eyni məbləqli depozitlərinə dair ətraflı məlumat Qeyd 13-də açıqlanır. Birlikbank yuxarıda göstərilən əmanətləri geri ödəmək imkanında olmadığı halda, Bank mühüm dəyərsizləşmə zərəri ilə üzləşə bilər.

Bank Debutbank ASC-də ümumi məbləği 40,000 AZN təşkil edən əmanətlər yerləşdirmişdir. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bank bu əmanətlərin dəyərsizləşməsi üzrə 100% ehtiyat yaratmışdır.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın Royal Bankdakı müddətli depozitləri 4,000,000 AZN məbləğində olmuşdur. Depozitlərin qarşılığında Royal Bank tərəfindən girov təmin olunmuşdur və bu girovun bazar dəyəri 2013-cü ilin iyun ayında qiymətləndirici firma tərəfindən 4,300,000 AZN olaraq qiymətləndirilmişdir. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bank bu depozitlər üçün 30% (31 dekabr 2014-cü il: 30%) dərəcəsində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat ayırmışdır. Royal Bankın lisenziyasının geri alınmasını və fəaliyyətinin dayandırılmasını və girovun bazar dəyərinin müəyyənləşdirilməsindəki riskləri, girovqoyanın vəsatəti ilə girov müqaviləsinin məhkəmə tərəfindən ləğv edilməsini nəzərə alaraq, ehtimal etmək olar ki, Bank gələcəkdə mühüm dəyərsizləşmə zərəri ilə üzləşə bilər.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Korporativ kreditlər	8,012,642	3,982,967
Avtomobil kreditləri	3,264,225	2,114,703
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	4,025,017	1,590,373
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	1,154,700	1,007,026
İstehlak kreditləri	2,616,988	1,673,350
İstehsal ilə bağlı kreditlər	74,512	94,912
Tikinti ilə bağlı kreditlər	-	12,465
Kənd təsərrüfatı ilə bağlı kreditlər	18,650	-
Çıxılın: Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(8,931,514)	(4,785,927)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,235,220	5,689,869

Müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər və avansların ədalətli dəyəri 31 dekabr 2015-ci ildə 10,235,220 AZN (31 dekabr 2014-cü il: 5,689,869 AZN) təşkil etmişdir.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

2015-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Cəmi
1 yanvar 2015-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,682,635	3,745	-	8,725	434,987	155,740	214,625	285,470	4,785,927
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,666,017	29,971	13,055	(8,725)	37,299	183,623	134,723	104,086	4,160,049
İl ərzində bərpa edilmiş/(silinmiş) məbləğlər	-	-	-	-	(500)	(1,500)	(1,866)	(10,596)	(14,462)
31 dekabr 2015-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	7,348,652	33,716	13,055	-	471,786	337,863	347,482	378,960	8,931,514

2014-cü il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Cəmi
1 yanvar 2014-cü il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	2,964,651	2,238	-	5,387	234,652	151,139	174,006	221,148	3,753,221
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	-	1,507	-	-	70,985	-	57,814	42,591	172,897
İl ərzində dəyərsizləşmə üçün ehtiyatın bərpası	(20,169)	-	-	(3,775)	-	(13,391)	-	-	(37,335)
İl ərzində silinmiş ümitsiz borclar	738,153	-	-	7,113	129,350	17,992	(17,195)	21,731	897,144
31 dekabr 2014-cü il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,682,635	3,745	-	8,725	434,987	155,740	214,625	285,470	4,785,927

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
<i>Fiziki şəxslər</i>				
Avtomobil kreditləri	3,264,225	17.03	2,114,703	20.19
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	4,025,017	21.00	1,590,373	15.18
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	1,154,700	6.02	1,007,026	9.61
İstehlak kreditləri	2,616,988	13.66	1,673,350	15.97
İstehsal ilə bağlı kreditlər	74,512	0.39	94,912	0.91
Tikinti ilə bağlı kreditlər	-	-	12,465	0.12
Kənd təsərrüfatı ilə bağlı kreditlər	18,650	0.10	-	-
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	11,154,092	58.20	6,492,829	61.98
Korporativ kreditlər				
İstehsal ilə bağlı kreditlər	3,831,272	19.99	1,927,183	10.05
Tikinti ilə bağlı kreditlər	341,906	1.78	-	-
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	3,839,464	20.03	2,055,784	10.72
Cəmi korporativ kreditlər	8,012,642	41.80	3,982,967	20.77
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	19,166,734	100.00	10,475,796	82.75

31 dekabr 2015-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin məbləği 194,663 AZN (31 dekabr 2014-cü il: 182,182 AZN). 27 sayılı Qeydə baxın.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2015-ci il tarixində girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Cəmi
Təminatız kreditlər	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:									
- daşınmaz əmlak	7,918,145	74,512	18,650	-	1,122,846	3,559,491	175,652	-	12,869,296
- daşınan əmlak	94,497	-	-	-	-	-	-	3,261,039	3,355,536
- əmanətlər	-	-	-	-	-	30,125	-	-	30,125
- zəminlik	-	-	-	-	31,854	435,401	2,441,336	3,186	2,911,777
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	8,012,642	74,512	18,650	-	1,154,700	4,025,017	2,616,988	3,264,225	19,166,734

31 dekabr 2014-cü il tarixində girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Cəmi
Təminatız kreditlər	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:									
- daşınmaz əmlak	3,890,060	94,912	-	12,465	975,172	1,510,050	212,770	16,913	6,712,342
- daşınan əmlak	92,907	-	-	-	-	-	2,569	2,085,780	2,181,256
- zəminlik	-	-	-	-	31,854	80,323	1,458,011	12,010	1,582,198
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	3,982,967	94,912	-	12,465	1,007,026	1,590,373	1,673,350	2,114,703	10,475,796

Bank Melli İran Bakı Filialı
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər
(Azərbaycan Manatı ilə)

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2015-ci il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş									
- 1 ildən artıq kredit tarixçəsi olan iri kredit alanlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- İri yeni kredit alanlar	472,356	-	-	-	224,371	-	-	-	696,727
- Digərləri	-	8,983	-	-	73,847	1,968,709	1,254,867	1,447,004	4,753,410
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	472,356	8,983	-	-	298,218	1,968,709	1,254,867	1,447,004	5,450,137
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş									
- 30 gündən az gecikdirilmiş	129,277	17,746	-	-	226,953	1,537,563	939,879	1,305,065	4,156,483
- 30 – 90 gün gecikdirilmiş	45,162	-	-	-	38,153	151,453	81,947	172,709	489,424
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	174,439	17,746	-	-	265,106	1,689,016	1,021,826	1,477,774	4,645,907
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)									
-90-180 gün gecikdirilmiş	-	-	-	-	24,209	65,035	52,908	81,425	223,577
-180-360 gün gecikdirilmiş	94,497	47,783	-	-	-	182,101	80,252	83,533	488,166
-360 gün gecikdirilmiş	7,271,350	-	18,650	-	567,167	120,156	207,135	174,489	8,358,947
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	7,365,847	47,783	18,650	-	591,376	367,292	340,295	339,447	9,070,690
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	8,012,642	74,512	18,650	-	1,154,700	4,025,017	2,616,988	3,264,225	19,166,734
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(7,348,652)	(33,716)	(13,055)	-	(471,786)	(337,863)	(347,482)	(378,960)	(8,931,514)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	663,990	40,796	5,595	-	682,914	3,687,154	2,269,506	2,885,265	10,235,220

Bank Melli İran Bakı Filialı
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər
(Azərbaycan Manatı ilə)

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2014-cü il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş									
- 1 ildən artıq kredit tarixçəsi olan iri kredit alanlar	-	-	-	-	27,298	-	43,190	-	70,488
- İri yeni kredit alanlar	92,907	-	-	-	-	-	16,883	-	109,790
- Digərləri	-	27,090	-	-	41,180	509,788	638,385	671,459	1,887,902
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	92,907	27,090	-	-	68,478	509,788	698,458	671,459	2,068,180
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş									
- 30 gündən az gecikdirilmiş	220,160	67,822	-	-	410,128	852,218	756,698	1,152,896	3,459,922
- 30 – 90 gün gecikdirilmiş	-	-	-	-	4,227	93,471	22,616	74,155	194,469
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	220,160	67,822	-	-	414,355	945,689	779,314	1,227,051	3,654,391
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)									
-90-180 gün gecikdirilmiş	-	-	-	-	-	36,784	9,189	1,620	168,265
-180-360 gün gecikdirilmiş	-	-	-	-	153,047	5,686	103,761	10,707	317,480
-360 gün gecikdirilmiş	3,669,900	-	-	12,465	371,146	92,426	82,628	203,866	4,230,659
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	3,669,900	-	-	12,465	524,193	134,896	195,578	216,193	4,716,404
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	3,982,967	94,912	-	12,465	1,007,026	1,590,373	1,673,350	2,114,703	10,438,975
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(3,682,635)	(3,745)	-	(8,725)	(434,987)	(155,740)	(214,625)	(285,470)	(4,785,927)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	300,332	91,167	-	3,740	572,039	1,434,633	1,458,725	1,829,233	5,689,869

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Bank BMS 39-da (Maliyyə Alətləri:Tanınma və Ölçülmə) göstərilən kredit portfeli üzrə ehtiyat yaratma metodologiyasını tətbiq etmişdir və balans tarixinə çəkilmiş, lakin xüsusi olaraq heç bir fərdi kreditlə müəyyən olunmamış kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar yaratmışdır. Bankın siyasəti kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə xüsusi sübut əldə edilməmişdirsə, hər bir krediti “cari və dəyərsizləşməmiş” kimi təsnifləşdirməyi nəzərdə tutur.

Müştərilərə verilmiş kredit və avansların hər bir sinfi üzrə balans dəyəri təxminən 31 dekabr 2015-ci il və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərinə onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2015-ci il tarixində müştərilərə verilmiş kredit və avansların təxmin edilən ədalətli dəyəri 10,235,220 AZN (2014: 5,689,869 AZN) təşkil etmişdir.

10 İnvestisiyalar

31 dekabr 2015-ci il və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərinə satış üçün saxlanılan maliyyə aktivlərinin qalıqları aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Nominal Faiz %	31 dekabr 2015-ci il	Nominal Faiz %	31 dekabr 2014-cü il
AR Dövlət İpoteka Fondu - istiqraz N. AZ2007008686	3.00	2,485,319	-	-
AR Dövlət İpoteka Fondu - istiqraz N. AZ2002008681	3.25	1,923,641	3.25	5,051,339
AR Maliyyə Nazirliyi - istiqraz N. AZ0106010405	4.25	1,010,258	4.25	703,569
AR Maliyyə Nazirliyi - istiqraz N. AZ2002008681	-	-	3.25	2,437,465
AR Dövlət İpoteka Fondu - istiqraz N. AZ0106010405	-	-	4.25	802,743
Satış üçün saxlanılan maliyyə aktivlərinin cəmi		5,419,218		8,995,116

31 dekabr 2015-ci il və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərinə ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların qalıqları aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Nominal Faiz %	31 dekabr 2015-ci il	Nominal Faiz %	31 dekabr 2014-cü il
AR Maliyyə Nazirliyi - istiqraz N. AZ0104003436	-	-	2.90	990,294
AR Maliyyə Nazirliyi - istiqraz N. AZ0105001405	-	-	3.75	1,514,382
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların cəmi		-		2,504,676

Bank Melli İran Bakı Filialı
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər
(Azərbaycan Manatı ilə)

11 Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-maddi Aktivlər

	Binalar	Mebel və Avadanlıqlar	Kompüterlər və Kommunikasiya Avadanlığı	Nəqliyyat Vasitələri	Digər Əsas Vəsaitlər	Cəmi Mebel və Avadanlıqlar	Program Təminatı və Lisensiyalar	Cəmi
01 yanvar 2014-cü il tarixinə qalıq	13,145,565	132,337	39,159	53,073	6,895	13,377,029	34,945	13,411,974
Əlavələr	-	926	2,596	-	-	3,522	1,711	5,233
Yenidənqiymətləndirmə	-	-	-	36,492	-	36,492	-	36,492
Silinmə/Satılma	-	-	(181)	-	(119)	(300)	-	(300)
Köhnəlmə/amortizasiya xərcləri	(83,460)	(79,268)	(12,027)	(23,265)	(3,846)	(201,866)	(15,231)	(217,097)
31 dekabr 2014-cü il tarixinə balans dəyəri	13,062,105	53,995	29,547	66,300	2,930	13,214,877	21,425	13,236,302
Əlavələr	-	3,894	6,798	28,910	-	39,602	28,000	67,602
Yenidənqiymətləndirmə	-	-	-	1,625	-	1,625	-	1,625
Silinmə/Satılma	(9,295,964)	(75)	-	(3,889)	(19)	(9,299,947)	-	(9,299,947)
Köhnəlmə/amortizasiya xərcləri	(83,460)	(49,778)	(12,224)	(12,757)	(2,911)	(161,130)	(15,932)	(177,062)
31 dekabr 2015-ci il tarixinə balans dəyəri	3,682,681	8,036	24,121	80,189	-	3,795,027	33,493	3,828,520
31 dekabr 2014-cü il tarixinə dəyər	13,468,973	454,045	134,363	66,300	19,236	14,142,917	110,829	14,253,746
Yığılmış amortizasiya	(406,868)	(400,050)	(104,816)	-	(16,306)	(928,040)	(89,404)	(1,017,444)
31 dekabr 2014-cü il tarixinə balans dəyəri	13,062,105	53,995	29,547	66,300	2,930	13,214,877	21,425	13,236,302
31 dekabr 2015-ci il tarixinə dəyər	4,173,009	453,380	141,161	89,410	18,096	4,875,056	138,829	5,013,885
Yığılmış amortizasiya	(490,328)	(445,344)	(117,040)	(9,221)	(18,096)	(1,080,029)	(105,336)	(1,185,365)
31 dekabr 2015-ci il tarixinə balans dəyəri	3,682,681	8,036	24,121	80,189	-	3,795,027	33,493	3,828,520

11 Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-maddi Aktivlər (davamı)

31 dekabr 2015-ci il tarixinə 437,744 AZN dəyərində mebel və avadanlıqlar, 89,646 AZN dəyərində kompüterlər və kommunikasiya avadanlığı, 18,097 AZN dəyərində digər əsas vəsaitlər, 82,401 AZN dəyərində proqram təminatı və lisenziyalar tam olaraq amortizasiya edilmişdir.

Bakı şəhərinin İcra Hakimi tərəfindən yeni parkın tikintisinə dair verilmiş 18 noyabr 2014-cü il tarixli sərəncama əsasən, Banka məxsus 9,295,964 AZN xalis dəyərində bina sökülmüşdür. Bu fakt qeyri-ənənəvi ticarət alacağı məbləğinin yaranmasına səbəb olmuşdur. Tərəflər kompensasiyaya dair razılığa gələ bilmirlər. Buna baxmayaraq, Bankın Rəhbərliyi inanır ki, onların şərtləri qəbul ediləcəkdir.

Hazırda Bank dəymiş zərər üzrə kompensasiya əldə etmək üçün tədbirlər görür. Bu məsələyə 1 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsində baxılır. Bank binanın sökülmə tarixində xalis qalıq dəyərində, yəni yığılmış köhnəmə çıxılmaqla yenidən qiymətləndirilmiş dəyərində bərabər məbləğin əldə edilməsini iddia edir. Bina 3 iyul, 2013-cü il tarixində Müstəqil Qiymətləndirici Şirkət tərəfindən yenidən qiymətləndirilmişdir. Qiymətləndirilmə üçün istifadə edilmiş əsas əvəzedilmə dəyəri, diskontlaşdırılmış pul axını və bazar dəyəri metodlarının yığılı olmuşdur. Binanın qiymətləndirmədən sonrakı ədalətli dəyəri 9,400,000 AZN təşkil etmişdir.

Bina ilkin olaraq Bankdan alınmış depozitlər üçün Royal Bank tərəfindən girov qoyulmuşdur. Bu girov dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat qarşılığında 2013-cü ildə məhkəmə qərarı ilə Bank tərəfindən əldə edilmiş, binalar və avadanlıqlar kimi tanınmış və ilkin olaraq yenidən qiymətləndirilmiş dəyərə də qiymətləndirilmişdir.

Bu alacaq Digər Aktivlər bölməsində Əsas vəsaitlərin satışı üzrə dövlət təşkilatlarından alacaqlar kimi qeyd edilmişdir (Qeyd 12-yə baxın).

12 Digər Aktivlər

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Digər debitorlar	7,550	3,421
Əsas vəsaitlərin satışı üzrə dövlət təşkilatlarından alacaqlar	9,295,963	-
Cəmi digər maliyyə aktivləri	9,303,513	3,421
Ödənilməmiş kreditlər qarşılığında alınmış daşınmaz əmlak	86,930	389,175
Müxtəlif xidmətlər üçün avans ödənişləri	306,377	41,017
Təxirə salınmış xərclər	20,627	24,356
Qeyri-maddi aktivlərin əldə edilməsi üçün avans ödənişi	3,150	-
Digər	-	9,172
Cəmi digər aktivlər	9,720,597	467,141

31 dekabr 2015-ci və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərində digər aktivlərin ədalətli dəyəri müvafiq olaraq 9,720,597 AZN və 467,141 AZN təşkil etmişdir.

13 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər və Müddətli Borc Öhdəlikləri

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Melli Iran Bank – Baş Ofis	43,789,000	22,929,618
Eksport Development Bank of Iran	2,998,052	1,647,053
Digər bankların müxbir hesabları və overnayt depozitləri	8,206	2,655
Digər sığorta şirkətlərinə ödəniləcək qısamüddətli borclar	122,497	16,472
Cəmi digər banklara və maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	46,917,755	24,595,798

31 dekabr 2015-ci və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərində digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin və müddətli borc öhdəliklərinin balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2015-ci il tarixində digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və müddətli borc öhdəliklərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 46,917,755 AZN (2014: 24,595,798 AZN) təşkil etmişdir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və müddətli borc öhdəliklərinə 2015-ci ildə 43,789,000 AZN (2014: 22,929,618 AZN) məbləğində vəsaitlər daxildir ki, bunlar Melli İran Bank – Baş Ofisin AZN, USD və EUR valyutalarında depozit və bloklaşdırılmış hesabları, habelə müxbir hesablarından ibarətdir.

2015-ci ildə 2,998,052 AZN (2014: 1,647,053 AZN) məbləğində vəsait Eksport Development Bank of İran bankının USD və EUR valyutalarında müxbir hesablarından ibarətdir.

Bu borc vəsaitləri ilə bağlı Bankın əməl etməli olduğu heç bir xüsusi şərt olmamışdır.

Qeyd 8-də göstərilirdi ki, Bank Melli İran Baş Ofisinin 12,500,000 USD (2014: 12,500,000 USD) məbləğində depozit hesabları həmin məbləğlərin Birlikbankda yerləşdirilməsi səbəbindən bloklaşdırılmışdır.

14 Müştəri Hesabları

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	339,386	185,281
- Cari hesablar	339,283	185,178
- Müddətli depozitlər	-	-
- Bağlanmış müştəri hesabları	103	103
Digər hüquqi şəxslər	60,331	40,522
- Cari hesablar	36,107	26,547
- Bağlanmış müştəri hesabları	24,224	13,975
Fiziki şəxslər	2,309,133	1,068,133
- Cari hesablar	2,281,464	984,252
- Müddətli depozitlər	-	67,198
- Bağlanmış müştəri hesabları	27,669	16,683
Cəmi müştəri hesabları	2,708,850	1,293,936

14 Müştəri Hesabları (davamı)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	2,309,133	85.24	1,068,133	82.55
Xarici dövlətlərin digər təşkilatları	236,231	8.72	123,860	9.57
Səfirliklər və konsulluqlar	102,899	3.80	60,397	4.67
Ticarət və xidmət	11,326	0.42	13,860	1.07
Sənaye və istehsal	16,049	0.59	10,776	0.83
İctimai təşkilatlar	256	0.01	1,025	0.08
Tikinti və daşınmaz əmlak	7,470	0.28	809	0.06
Kənd təsərrüfatı	1,156	0.04	674	0.05
Nəqliyyat və rabitə	102	-	48	-
Digər	24,228	0.90	14,354	1.12
Cəmi müştəri hesabları	2,708,850	100.00	1,293,936	100.00

31 dekabr 2015-ci və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərində müştəri hesablarının balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2015-ci il tarixində müştəri hesablarının təxmin edilən ədalətli dəyəri 2,708,850 AZN (2014: 1,293,936 AZN) təşkil etmişdir.

15 Digər Öhdəliklər

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Ödənilməkdə olan məbləğlər	3,790	16,608
Digər maliyyə öhdəlikləri	19,289	7,110
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	23,079	23,718
Digər kreditör	6,967	4,925
Cəmi digər öhdəliklər	30,046	28,643

16 Nizamnamə Kapitalı

Bankın qeydiyyatdan keçmiş və ödənilmiş səhmləri 31 dekabr 2015-ci il tarixinə 51,433,671 AZN təşkil etmişdir. Bankın adi səhmlərinin hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Səhmdar kapitalı	Cəmi
31 dekabr 2014-cü il tarixinə qalıq	51,433,671	51,433,671
- səhmdar kapitalında artım	-	-
31 dekabr 2015-ci il tarixinə qalıq	51,433,671	51,433,671

Bank Melli İran Bakı Filialı
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər
(Azərbaycan Manatı ilə)

17 Faiz Gəlirləri və Xərcləri

	31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2014-cü il tarixində tamamlanan il üzrə
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində aktivlər üzrə faiz gəliri		
- mümkün zərərlər üzrə ehtiyat ayrılmış aktivlər üzrə faiz gəlirləri	2,800,153	1,714,049
Ticarət üçün qiymətli kağızlar üzrə faiz gəliri	253,602	290,500
Cəmi faiz gəlirləri	3,053,755	2,004,549
Faiz xərcləri		
-müşəri kreditləri üzrə	1,821,880	1,146,536
-banklarda və digər maliyyə institutlarda yerləşdirilmiş vəsaitlər üzrə	954,899	524,611
	2,776,779	1,671,147
-Ticarət üçün qiymətli kağızlar üzrə	253,602	290,500
-Ödəmə müddətinə qədər saxlanılan investisiya kağızları üzrə	23,374	42,902
Cəmi faiz gəliri	3,053,755	2,004,549
Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
-Amortizasiya olunmuş maya dəyərində öhdəliklər üzrə faiz xərcləri	(50)	(8,153)
Cəmi faiz xərcləri	(50)	(8,153)
Faiz xərcləri		
-Müşəri hesabları üzrə	(50)	(8,153)
-Digər	(25,412)	-
Cəmi faiz xərcləri	(25,462)	(8,153)
Kreditlər üzrə ehtimal edilən zərərlərdən əvvəl faiz gəliri	3,028,293	1,996,396

18 Xarici Valyuta ilə Əməliyyatlar Üzrə Gəlirlər

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər – zərər çıxılmaqla aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2014-cü il tarixində tamamlanan il üzrə
Dilinq əməliyyatları	8,637	(39,334)
Valyuta balanslarının yenidən qiymətləndirilməsi	3,727,590	15,139
Xalis zərərlər	3,736,227	(24,195)

19 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri

	31 dekabr 2015- ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2014- cü il tarixində tamamlanan il üzrə
Haqq və komissiya gəlirləri:		
-Nağd pul əməliyyatları	78,453	79,939
-Hesablaşma əməliyyatları	30,908	76,256
-Digər əməliyyatlar	743	3,126
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	110,104	159,321
Haqq və komissiya xərcləri:		
-Hesablaşma əməliyyatları	(7,844)	(23,889)
-Nağd pul əməliyyatları	(4,550)	(8,867)
-Digər əməliyyatlar	(1,857)	(4,597)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(14,251)	(37,353)
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	95,853	121,968

20 Əməliyyat Xərcləri

	31 dekabr 2015- ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2014- cü il tarixində tamamlanan il üzrə
İşçilərin əmək haqqı xərcləri	896,186	926,641
Amortizasiya xərcləri	177,062	217,097
Vergilər, mənfəət vergisindən başqa	142,026	177,199
Binaların mühafizə xərcləri	59,422	59,422
Sığorta xərcləri	41,494	48,994
Təmir və saxlanma xərcləri	36,687	24,828
Rabitə xərcləri	41,756	46,828
Kommunal xidmətlər üzrə xərclər	24,094	16,186
Peşəkar xidmətlər	16,910	5,498
Nəşriyyat və dəftərxana xərcləri	12,812	6,128
Hüquqi xərclər	42,565	53,944
İcarə haqqı	6,308	9,196
Üzvlük haqları	9,963	7,094
Reklam xərcləri	4,102	3,739
Qarışıq xərclər	14,736	35,449
Cəmi əməliyyat xərcləri	1,526,123	1,638,243

21 Mənfəət Vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2014-cü il tarixində tamamlanan il üzrə
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
-binalar və avadanlıqlar	9,200,371	82,915
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	9,200,371	82,915
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər:		
-binalar və avadanlıqlar	(69,578)	(293,701)
-digər aktivlər	(9,295,963)	-
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	(9,365,541)	(293,701)
Vergi bazasını (artıran)/azaldan xalis müvəqqəti fərqlər	(165,170)	(210,786)
Dövrün sonuna qanunla müəyyən olunmuş vergi dərəcəsi ilə (20%) xalis təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(33,034)	(42,157)
Dövrün əvvəlinə təxirə salınmış vergi (öhdəliyi)/aktivi	(42,157)	6,553
İl üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisinə aid dəyişikliklər	9,123	(48,710)
Kapitalda nəzərə alınan təxirə salınmış gəlir/(xərc)	1,408	(7,298)
Mənfəətdə nəzərə alınan təxirə salınmış gəlir/(xərc)	7,715	(41,412)
	31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2014-cü il tarixində tamamlanan il üzrə
Vergidən əvvəlki mənfəət / (zərər)	540,690	101,968
Yerli vergi dərəcəsi ilə vergi	(108,138)	(20,394)
Əvvəlki illər üzrə düzəlişlər	-	(59,700)
Daimi fərqlərin vergi effekti	(34,586)	196,108
İl üzrə tanınmamış gələcək dövrün vergi itkiləri	-	(157,426)
Əvvəlki illərin zərərlərinin çıxılması	150,439	-
Mənfəət vergisi gəliri/(xərxi)	7,715	(41,412)
Cari mənfəət vergisi xərci	-	-
Təxirə salınmış mənfəət vergisində dəyişikliklər	7,715	(41,412)
Mənfəət vergisi gəliri/(xərxi)	7,715	(41,412)

BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Bank daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə riskləri (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Bankın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maliyyə institutları tərəfindən riayət edilməsi məcburi hesab olunan bəzi limitlər müəyyən edir və bu limitlərə müntəzəm olaraq nəzarət edir. Qəbul edilə bilən risk səviyyəsi üzrə limitlərə faktiki olaraq hər gün nəzarət edilir. Bank tərəfindən aşağıdakı limitlər tətbiq edilir:

(1) bir borcalanın və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlara verilmiş kreditlərin məbləği aşağıdakı normalardan çox olmamalıdır:

(i) kredit tələblərinin təminatının bazar dəyəri bu kredit tələbinin məbləğinin 100 faizindən və daşınmaz əmlakla təmin olunmuş kreditlər üzrə girovun bazar dəyəri 150 faizindən az olmadığı halda Bankın birinci dərəcəli kapitalının 20 faizindən; və

(ii) kredit tələblərinin təminatının bazar dəyəri bu kredit tələblərinin məbləğinin 100 faizindən və daşınmaz əmlakla təmin olunmuş kreditlər üzrə girovun bazar dəyəri 150 faizindən az olduğu halda Bankın birinci dərəcəli kapitalının 7 faizindən;

(2) bütün iri kredit tələblərinin ümumi məbləği məcmu kapitalının 8 misindən çox olmamalıdır;

(3) Əlaqəli tərəflərə verilmiş kredit tələblərinin məbləği aşağıdakı normalardan çox olmamalıdır:

(i) Cəmi belə kreditlər Bankın məcmu kapitalının 20 faizindən; və

(ii) Onlar hüquqi şəxs olduqda bir şəxs üzrə Bankın məcmu kapitalının 10 faizindən; və ya

(iii) Onlar fiziki şəxs olduqda bir şəxs üzrə Bankın məcmu kapitalının 3 faizindən.

Bu əmsallar, Bankın yerli standartlara uyğun hazırlanmış maliyyə hesablardan çıxarılan rəqəmlər əsasında hesablanır.

Risqlərin İdarə Edilməsi Departamenti hər rüb ARMB-nin limitlərindən başqa limitlər müəyyən edir və onları nəzərdən keçirir. Bazar şərtlərində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə həmin limitlərə yenidən baxıla bilər. Limitlərin dəyişməsi ilə bağlı təklif əvvəlcə Kredit Komitəsi, sonra isə Bank Melli İranın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənir.

Kredit Departamenti müntəzəm olaraq bütün limitlərin qorunub saxlanmasını təmin edir və bəzi limitlərə (bir borcalan və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlara verilmiş kreditlərin maksimum məbləği və əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin maksimum məbləği) yeni kreditlərin verilməsindən əvvəl nəzarət edir.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bankın kredit siyasəti kreditlərin verilməsi prosesinə cəlb olunan Bankın hər bir əməkdaşının vəzifə və səlahiyyətlərini tənzimləyir, eləcə də kreditlərin verilməsi limitlərini, kreditlərə nəzarət qaydalarını, kreditlərin verilməsi prosedurlarını müəyyən edir.

Kreditin təsdiqlənməsi proseduru və səlahiyyətlərin müəyyən edilməsi. Kreditin təsdiqlənməsi prosesi Bankın Kredit Siyasətində nəzərdə tutulan prosedurlara uyğun olaraq həyata keçirilir. Kreditin təsdiqlənməsi səlahiyyətləri Bankın Kredit Komitəsi tərəfindən qoyulmuş limitlər çərçivəsində müəyyən edilir.

Kreditlərin təsdiqlənməsi üzrə səlahiyyətlər. Kredit Komitəsi qoyulmuş limitlər çərçivəsində bütün kreditləri nəzərdən keçirir və təsdiqləyir. Kredit limitləri aşağıdakı kimidir:

- Biznes kreditləri (36 ay) – daşınmaz əmlak girovu ilə-maksimum limit 150,000 USD;
- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər (36 ay) – daşınmaz əmlak girovu ilə-maksimum limit 50,000 USD;
- Depozitlərə əsaslanan – maksimum limit 400,000 USD;
- İran İslam Respublikasının Azərbaycandakı idarələrində işləyən fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər maksimum limit-20,000 USD;
- Zamini olan fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – maksimum limit-10,000 USD;
- Avtomobilin girov qoyulması şərti ilə avtomobil alınması məqsədilə verilmiş kreditlər – maksimum limit 10,000 USD

Kreditlərin verilməsindən əvvəl Bank, potensial borcalanların ətraflı qiymətləndirilməsini aparır. Bu təhlil potensial borcalanın maliyyə vəziyyətinə, bazardakı mövqeyinə, kreditin təminatı üçün qoyulmuş girovun növünə və dəyərinə, eləcə də kredit tarixçəsinə əsaslanır.

Kreditlərin geri ödənişinə nəzarət kreditin ümumi müddəti ərzində müntəzəm şəkildə aparılır. Kreditlərin böyük hissəsi üzrə faiz ödənişləri hər ay nəzərdə tutulduğuna görə bu, Banka borcalanın maliyyə vəziyyətinə dair əlavə məlumat əldə etmək imkanı verir. Ödənişlər gecikdirildiyi halda, Problemli İşlər Departamenti tərəfindən əlavə monitoring keçirilir. Həmin Departament Bankın aktivlərinin təhlükəsizliyi və mümkün kredit riskləri və zərərlərin azaldılmasını təmin etmək məqsədilə bütün kredit növləri üzrə monitoring aparır və monitoringin nəticələrinə dair xüsusi hesabat hazırlayaraq Bankın Kredit Komitəsinə təqdim edir. Kreditlərin böyük hissəsi üçün zəmanətlər və müxtəlif girov növləri (daşınmaz əmlak, nəqliyyat vasitələri, depozitlər və s.) şəklində təminat alınır.

Girovun qiymətləndirilməsi müstəqil peşəkar şirkətlər və girovun növü və verilmiş kreditin məbləğindən asılı olaraq Bankın peşəkar əməkdaşları tərəfindən aparılır.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Kredit riskinin maksimum səviyyəsi. Bankın balans üzrə məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi, adətən balans hesabatında maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Potensial kredit riskinin azaldılması üçün aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi imkanı böyük əhəmiyyət kəsb etmir.

Balansdankənar maddələr, xüsusilə zamanətlər üzrə kredit riskinin maksimal səviyyəsi öhdəliyin ümumi məbləğini əks etdirir. Bankın balansdankənar maddələr üzrə kredit riski 23 sayılı “Şərti Öhdəliklər” Qeydində açıqlanır.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

31 dekabr 2015-ci il					
	Maksimum Risk	Əvəzləşdirmə	Əvəzləşdirmədən sonra xalis Risk	Alınmış Girovlar	Əvəzləşdirmədən və alınmış girovlardan sonra xalis Risk
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	25,721,933	-	25,721,933	1,500,000	24,221,933
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	45,939,941	-	45,939,941	39,814,300	6,125,641
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,235,220	-	10,235,220	10,235,220	-
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	5,419,218	-	5,419,218	-	5,419,218
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	-	-	-	-	-
31 dekabr 2014-cü il					
	Maksimum Risk	Əvəzləşdirmə	Əvəzləşdirmədən sonra xalis Risk	Alınmış Girovlar	Əvəzləşdirmədən və alınmış girovlardan sonra xalis Risk
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	20,636,475	-	20,636,475	-	20,636,475
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	25,055,261	-	25,055,261	18,805,000	6,250,261
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	5,689,869	-	5,689,869	5,689,869	-
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	8,995,116	-	8,995,116	-	8,995,116
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	2,504,676	-	2,504,676	-	2,504,676

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bank sektoru əsasən kredit risklərinə, mövcud maliyyə alətləri və şərti öhdəlikləri vasitəsilə məruz qalır. Bankın kredit riskləri əsasən Azərbaycan Respublikasında cəmlənmişdir. Bu risklərin, Bankın risklərin idarə edilməsi üzrə siyasətində göstərilən kredit limitləri ilə əlaqədar müddəaların pozulmamasından əmin olmaq məqsədilə mütəmadi olaraq monitoring keçirilir.

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bank rəhbərliyi qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Valyuta riski. Xarici valyuta riski xarici valyuta dəyişikliklərinin maliyyə instrumentlərinin dəyərində təsiri şəklində başa düşülür. Bank xarici valyuta məzənnə dəyişikliyinə maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə vəziyyətinə yaradacağı enib qalxma təsirinə məruz qalır.

2015-ci il ərzində Azərbaycan Respublikasının milli valyutası – AZN iki dəfə devalvasiyaya uğramışdır. Bunun nəticəsi olaraq, AZN-in məzənnəsi ABŞ Dollarına qarşı 0.7844 AZN göstəricisindən 1.55 AZN göstəricisinədək və Avroya qarşı 0.9522 AZN göstəricisindən 1.70 AZN göstəricisinədək dəyişmişdir.

Hesabat dövrünün sonunda Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	AZN	USD	EUR	Digər	31 dekabr 2015-ci il Cəmi
AKTİVLƏR					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,467,538	9,483,674	14,763,026	7,695	25,721,933
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	23,072,333	19,492,500	3,375,108	-	45,939,941
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,112,054	123,166	-	-	10,235,220
Binalar və avadanlıqlar	3,795,027	-	-	-	3,795,027
Qeyri-maddi aktivlər	33,493	-	-	-	33,493
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	-	-	-	-	-
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	5,419,218	-	-	-	5,419,218
Gəlir vergisi aktivləri	-	-	-	-	-
Təxirə salınmış gəlir vergisi aktivləri	-	-	-	-	-
Digər aktivlər	9,714,951	-	5,646	-	9,720,597
CƏMİ AKTİVLƏR	53,614,614	29,099,340	18,143,780	7,695	100,865,429
ÖHDƏLİKLƏR					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	1,509	28,506,954	18,409,292	-	46,917,755
Müştəri hesabları	110,450	2,306,916	291,484	-	2,708,850
Təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi	33,034	-	-	-	33,034
Digər öhdəliklər	24,744	5,302	-	-	30,046
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	169,737	30,819,172	18,700,776	-	49,689,685
AÇIQ BALANS VƏZİYYƏTİ	53,444,877	(1,719,832)	(556,996)	7,695	51,175,744

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

	AZN	USD	EUR	Digər	31 dekabr 2014- cü il Cəmi
AKTİVLƏR					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4,140,309	3,185,283	13,310,883	-	20,636,475
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	12,710,111	12,345,150	-	-	25,055,261
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,683,024	3,981,057	25,788	-	5,689,869
Binalar və avadanlıqlar	13,214,877	-	-	-	13,214,877
Qeyri-maddi aktivlər	21,425	-	-	-	21,425
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	2,504,676	-	-	-	2,504,676
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	8,995,116	-	-	-	8,995,116
Gəlir vergisi aktivləri	-	-	-	-	-
Təxirə salınmış gəlir vergisi aktivləri	-	-	-	-	-
Digər aktivlər	463,890	-	3,251	-	467,141
CƏMI AKTİVLƏR	43,733,428	19,511,490	13,339,922	-	76,584,840
ÖHDƏLİKLƏR					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	16,393	13,856,803	10,722,602	-	24,595,798
Müştəri hesabları	259,720	821,611	212,605	-	1,293,936
Təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi	42,157	-	-	-	42,157
Digər öhdəliklər	25,976	2,667	-	-	28,643
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	344,246	14,681,081	10,935,207	-	25,960,534
AÇIQ BALANS VƏZİYYƏTİ	43,389,182	4,830,409	2,404,715	-	50,624,306

Valyuta riski həssaslığı. Xarici valyuta riskinə Bankın Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən hər gün nəzarət olunur və bu risklər aşağıdakı qaydada idarə edilir:

- Hər bir xarici valyuta üzrə ARMB-nin müəyyən etdiyi açıq valyuta mövqeyi limitlərinin saxlanması;
- Hər bir valyuta üzrə xarici valyuta mövqeyinin səviyyəsi və bu valyutaların müvafiq likvidlik səviyyəsi arasında qarşılıqlı əlaqənin monitorinqi;
- Xüsusilə ABŞ dolları, Avro kimi xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişkənlik meyllərinin proqnozlaşdırılması; və
- İxrac-idxal əməliyyatları ilə məşğul olan Bankın iri müştərilərinin fəaliyyəti və bank əməliyyatlarının təhlil edilməsi.

Açıq valyuta mövqeyi limitləri. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Açıq Valyuta Mövqeyi Limitlərinin Müəyyən Edilməsi və Tənzimlənməsi haqqında Qaydalarına uyğun olaraq, Bankın hər hansı bir valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Bankın məcmu kapitalının 10%-dən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 20%-dən artıq olmamalıdır.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş uzun açıq valyuta mövqeyi limitləri pozulmuşdur. Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi onun yerli standartlara uyğun hazırlanmış hesabatları əsasında hesablanır və bu hesablama Bankın hazırkı maliyyə hesabatlarında göstərilən məlumatlardan əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə Bankın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur:

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	Faiz Dərəcəsi	Faiz Dərəcəsi	Faiz Dərəcəsi	Faiz Dərəcəsi
	1 %	-1 %	1 %	-1 %
Aktivlər:				
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	459,399	(459,399)	250,553	(250,553)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	102,352	(102,352)	56,899	(56,899)
Öhdəliklər:				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	(469,178)	469,178	(245,958)	245,958
Müştəri hesabları	-	-	(672)	672
Vergidən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	92,573	(92,573)	60,822	(60,822)

Coğrafi risk

31 dekabr 2015-ci il tarixində Bankın aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

Bank Melli İran Bakı Filialı
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər
(Azərbaycan Manatı ilə)

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	15,847,869	21	9,874,043	25,721,933
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	45,939,941	-	-	45,939,941
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,235,220	-	-	10,235,220
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	5,419,218	-	-	5,419,218
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	-	-	-	-
Digər maliyyə aktivləri	9,297,866	5,647	-	9,303,513
Cəmi maliyyə aktivləri	86,740,114	5,668	9,874,043	96,619,825
Maliyyə öhdəlikləri				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	127,556	-	46,790,199	46,917,755
Müştəri hesabları	254,503	1	2,454,346	2,708,850
Digər maliyyə öhdəliyi	23,079	-	-	23,079
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	405,138	1	49,244,545	49,649,684
Xalis mövqe	86,334,976	5,667	(39,370,502)	46,970,141

31 dekabr 2014-cü il tarixində Bankın aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	14,910,970	12	5,725,493	20,636,475
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	25,055,261	-	-	25,055,261
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	5,476,335	-	213,534	5,689,869
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	8,995,116	-	-	8,995,116
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	2,504,676	-	-	2,504,676
Digər maliyyə aktivləri	3,421	-	-	3,421
Cəmi maliyyə aktivləri	56,945,779	12	5,939,027	62,884,818
Maliyyə öhdəlikləri				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	19,127	-	24,576,671	24,595,798
Müştəri hesabları	222,565	-	1,071,371	1,293,936
Digər maliyyə öhdəliyi	23,718	-	-	23,718
Cəmi maliyyə aktivləri	265,410	-	25,648,042	25,913,452
Xalis mövqe	56,680,369	12	(19,709,015)	36,971,366

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir. Nağd pul, qiymətli metallar, binalar və avadanlıqlar fiziki olaraq saxlanıldığı ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

Digər risk konsentrasiyaları. Rəhbərlik, verilmiş kreditlərin ümumi məbləği xalis aktivlərin 10%-dən yuxarı olan borcalanlar haqqında məlumatları əks etdirən hesabatlara əsasən kredit riski üzrə konsentrasiyaya nəzarət edir və bu cür məlumatları açıqlayır.

Rəhbərlik hesabat tarixində məruz qaldığı risklər üzrə kəmiyyət göstəricilərini qiymətləndirərək risk konsentrasiyalarını müəyyən edir. Bu açıqlama, Bank daxilində əsas rəhbər işçilərə təqdim edilmiş məlumatlara əsaslanır və xarici valyuta, kredit və faiz riskləri üzrə konsentrasiya təhlillərini əks etdirir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Bank hər gün overnayt depozitləri, müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zəmanətlər və pul vəsaitləri vasitəsilə hesablaşmalar aparılan derivativ maliyyə vasitələri üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək riskinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd olunan bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımi səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riskinin idarə edilməsi Bank rəhbərliyinə həvalə edilib.

Bank əsasən digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdən, hüquqi /fiziki şəxslərdən cəlb edilmiş depozitlərdən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanması və həmçinin likvidlik üzrə gözlənilməyən tələblərin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi imkanına malik olmaq üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfellerinə sərmayə qoymağa çalışır.

Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddətində yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlərin yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan balans üzrə likvidlik əmsallarına riayət edilməsinə nəzarətin aparılması. Bank likvidlik əmsalını ARMB-nin tələblərinə uyğun olaraq hər ay hesablayır.

ARMB-nin təlimatlarına əsasən Bank ani likvidlik əmsalını gündəlik orta likvid aktivlərin gündəlik orta likvid öhdəliklərə nisbəti kimi hesablayır. Bu əmsal Bankın yerli standartlara uyğun hazırlanmış maliyyə hesablarından çıxarılan qalıqlara əsasən hesablanır.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir, likvidlik mövqeyinə hər gün nəzarət edir və mütəmadi olaraq standart və daha əlverişsiz bazar şərtlərini əhatə edən müxtəlif ssenarilər əsasında likvidlik üzrə həssaslıq testləri aparır. Bundan sonra, Rəhbərlik Bankda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən banklardakı depozitlərdən və tez satıla bilən qiymətli kağızlardan ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinin funksiyaları aşağıdakılardır:

- i. ARMB-nin minimum likvidlik tələblərinə riayət edilməsi (aktiv və öhdəliklərin faiz nisbəti 30%-dən az olmamalıdır);
- ii. pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və lazım olduqda bu barədə Bankın müdir və müdir müavinlərinə hesabat verilməsi;
- iii. likvidlik konsentrasiyası riski baxımından iri əmanətçilərin monitorinqi;
- iv. lazım olduqda, orta və qısamüddətli borc vəsaitlərinin əldə edilməsi üçün daxili və beynəlxalq bazarlarda fəal iştirakın təmin edilməsi; və.
- v. Bankın kredit fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq pul vəsaitləri hərəkətinin monitorinqi

Bank 31 dekabr 2015-ci il tarixinə aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	25,721,933	-	-	-	25,721,933
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	4,950,688	8,329,783	6,958,875	25,700,595	45,939,941
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,120	29,287	883,291	9,318,522	10,235,220
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	5,419,218	-	-	-	5,419,218
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	-	-	-	-	-
Digər maliyyə aktivləri	1,903	-	-	9,301,610	9,303,513
Cəmi maliyyə aktivləri	36,097,862	8,359,070	7,842,166	44,320,727	96,619,825
Öhdəliklər					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	23,689,191	-	-	23,228,564	46,917,755
Müştəri hesabları	2,708,850	-	-	-	2,708,850
Digər maliyyə öhdəliyi	23,079	-	-	-	23,079
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	26,421,120	-	-	23,228,564	49,649,684
31 dekabr 2015-ci il tarixinə xalis likvidlik çatışmazlığı	9,676,742	8,359,070	7,842,166	21,092,163	46,970,141
31 dekabr 2015-ci il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı	9,676,742	18,035,812	25,877,978	46,970,141	

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2014-cü il tarixində gözlənilən ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	20,636,475	-	-	-	20,636,475
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	4,950,000	3,960,000	990,000	15,155,261	25,055,261
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,261	23,499	462,862	5,199,247	5,689,869
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	8,995,116	-	-	-	8,995,116
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	-	-	2,504,676	-	2,504,676
Digər maliyyə aktivləri	3,421	-	-	-	3,421
Cəmi maliyyə aktivləri	34,589,273	3,983,499	3,957,538	20,354,508	62,884,818
Öhdəliklər					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	12,911,505	-	-	11,684,293	24,595,798
Müştəri hesabları	1,226,738	-	67,198	-	1,293,936
Digər maliyyə öhdəliyi	23,718	-	-	-	23,718
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	14,161,961	-	67,198	11,684,293	25,913,452
31 dekabr 2014-cü il tarixinə xalis likvidlik çatışmazlığı	20,427,312	3,983,499	3,890,340	8,670,215	36,971,366
31 dekabr 2014-cü il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı	20,427,312	24,410,811	28,301,151	36,971,366	

Bank rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Bankın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakter daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Bankın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin “1 ayadək” statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

23 Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar Rəhbərlik öz təxminlərinə, daxili və peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

23 Şərti Öhdəliklər (davamı)

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər. Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi və mühakimələri şərh edərkən daha inandırıcı mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə nəzərdən keçirilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxa bilər. Bunun nəticəsində Banka qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanı bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2015-ci il tarixində Bankın binaları və avadanlıqları, yaxud hər hansı digər sahəsi ilə əlaqədar olaraq müqavilə üzrə kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəlikləri olmamışdır.

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2015-ci il tarixində Bankın ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinqi ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır (2014: sıfır).

Normativlərə və digər tələblərə uyğun hesablamalar. Rəhbərlik yerli qanunvericiliyin tələblərini şərh edərkən və Bankın aldığı borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət edib-etməməsini müəyyən edərkən mülahizələr irəli sürmüşdür. Bu mülahizələrə hesablamaların aparılma metodları və bu cür xüsusi şərtlərə potensial uyğunsuzluq hallarının Banka təsiri daxildir. Rəhbərlik öz yanaşmasına və istifadə etdiyi qaydalara əsasən hesab edir ki, hazırkı maliyyə hesabatlarında qeydə alınan uyğunsuzluq hallarının maliyyə hesabatlarına təsirinin müəyyən edilməsi və nəzərə alınması düzgün şəkildə aparılmışdır. Əgər rəhbərliyin yanaşmasının düzgün olmadığı sübut olunarsa, Banka qarşı cərimələr və ya digər sanksiyalar tətbiq edilə bilər.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Bank istifadə edilməmiş məbləğlərin istifadə edilməli olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Bank kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinəqədər qalan müddətə nəzarət edir.

İstifadə edilməmiş kredit xətləri, akkreditivlər və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çatır və ya ləğv oluna bilər.

24 Kapitalın İdarə Edilməsi

Kapitalın idarə olunmasında Bankın məqsədi Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və kapitalın adekvatlığı əmsalının 10% həcmində saxlanılması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi kapital adekvatlığı əmsallarına riayət edilməsinə Bankın müdir və müdir müavinləri, Baş Mühəsib, Daxili Audit Departamentinin Direktoru tərəfindən baxılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə olunmasının digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 50,000 min AZN həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 10% və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 5% və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

Rəhbərlik 31 dekabr 2015-ci il tarixində Bank tərəfindən ARMB-nin normalarına riayət edildiyini hesab edir.

25 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	25,721,933	25,721,933	20,636,475	20,636,475
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	45,939,941	45,939,941	25,055,261	25,055,261
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,235,220	10,235,220	5,689,869	5,689,869
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	5,419,218	5,419,218	8,995,116	8,995,116
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	-	-	2,504,676	2,504,676
Digər maliyyə aktivləri	9,303,513	9,303,513	3,421	3,421
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində cəmi maliyyə aktivləri	96,619,825	96,619,825	62,884,818	62,884,818
	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər
Maliyyə Öhdəlikləri				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	46,917,755	46,917,755	24,595,798	24,595,798
Müştəri hesabları	2,708,850	2,708,850	1,293,936	1,293,936
Digər maliyyə öhdəlikləri	23,079	23,079	23,718	23,718
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində cəmi maliyyə öhdəlikləri	49,649,684	49,649,684	25,913,452	25,913,452

26 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kategoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi

BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi* Standartına uyğun olaraq Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri ("MZƏD").

"Mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri" kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin uçot zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) ticarət üçün maliyyə aktivləri.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Cəmi
Maliyyə aktivləri			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	25,721,933	-	25,721,933
Nağd pul	1,055,069	-	1,055,069
ARMB-dəki qalıqlar	11,070,658	-	11,070,658
Müxbir hesablar	13,596,206	-	13,596,206
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	45,939,941	-	45,939,941
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,235,220	-	10,235,220
Korporativ kreditlər	8,012,642	-	8,012,642
Mənzil təmiri	4,025,017	-	4,025,017
İstehlak kreditləri	2,616,988	-	2,616,988
Ticarət və xidmət sektoruna verilmiş kreditlər	1,154,700	-	1,154,700
Tikinti sektoruna verilmiş kreditlər	-	-	-
Avtomobil kreditləri	3,264,225	-	3,264,225
İstehsal sektoruna verilmiş kreditlər	74,512	-	74,512
Kənd təsərrüfatı ilə bağlı kreditlər	18,650	-	18,650
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(8,931,514)	-	(8,931,514)
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	-	5,419,218	5,419,218
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	-	-	-
Digər maliyyə aktivləri	9,303,513	-	9,303,513
Cəmi maliyyə aktivləri	91,200,607	5,419,218	96,619,825
Qeyri-maliyyə aktivləri	4,245,604	-	4,245,604
Cəmi aktivlər	95,446,211	5,419,218	100,865,429

26 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2014-cü il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Cəmi
Maliyyə aktivləri			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	20,636,475	-	20,636,475
Nağd pul	854,582	-	854,582
ARMB-dəki qalıqlar	12,500,168	-	12,500,168
Müxbir hesablar	7,281,725	-	7,281,725
Digər banklar və maliyyə institutlarından almacaq vəsaitlər	25,055,261	-	25,055,261
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	5,689,869	-	5,689,869
Korporativ kreditlər	3,982,967	-	3,982,967
Mənzil təmiri	1,590,373	-	1,590,373
İstehlak kreditləri	1,673,350	-	1,673,350
Ticarət və xidmət sektoruna verilmiş kreditlər	1,007,026	-	1,007,026
Tikinti sektoruna verilmiş kreditlər	12,465	-	12,465
Avtomobil kreditləri	2,114,703	-	2,114,703
İstehsal sektoruna verilmiş kreditlər	94,912	-	94,912
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(4,785,927)	-	(4,785,927)
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	-	8,995,116	8,995,116
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya kağızları	2,504,676	-	2,504,676
Digər maliyyə aktivləri	3,421	-	3,421
Cəmi maliyyə aktivləri	53,889,702	8,995,116	62,884,818
Qeyri-maliyyə aktivləri	13,700,022	-	13,700,022
Cəmi aktivlər	67,589,724	8,995,116	76,584,840

27 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Bankın nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa da diqqət yetirilir.

27 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar (davamı)

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Müştərilərə verilmiş kreditlər		19,166,734	-	10,475,796
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	194,663		182,182	
Ehtimal edilən zərər üzrə ehtiyat		(8,931,514)		(4,785,927)
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	(1,947)		(1,822)	
Müştəri hesabları		2,708,850		1,293,936
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	27,975		24,706	

Əsas idarəedici personala ödənişlər haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2014-cü il tarixində bitən il
Qısamüddətli ödənişlər - əmək haqqları və mükafatlar	161,615	139,524
Cəmi	161,615	139,524

31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il ərzində Bankın müdir və müdir müavinlərindən ibarət olan əsas idarəedici personalın əmək haqqı xərcləri maaş və müavinətlərdən ibarət olmuş və BMS 19 "İşçilərə verilən mükafatlar" Standartına uyğun olaraq qısamüddətli ödənişlər kimi təsnifləşdirilmişdir.

28 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

Bankın hesabat dövründən sonra lisenziyası ləğv edilmiş banklarda yerləşdirdiyi vəsaitlərin qalıqları aşağıdakı kimidir:

		31 dekabr 2015-ci il tarixinə ümumi qalıq məbləği	31 dekabr 2015-ci il tarixinə ehtiyat məbləği	31 dekabr 2015-ci il tarixinə girov məbləği
Texnikabank ASC	Müxbir hesab	9,692	(97)	-
Texnikabank ASC	Depozit hesabı	6,033,333	(60,333)	5,912,600
Atrabank ASC	Müxbir hesab	1,843,907	(18,439)	1,520,000
Atrabank ASC	Depozit hesabı	2,000,000	(20,000)	1,980,000
Cəmi		9,886,932	(98,869)	9,412,600